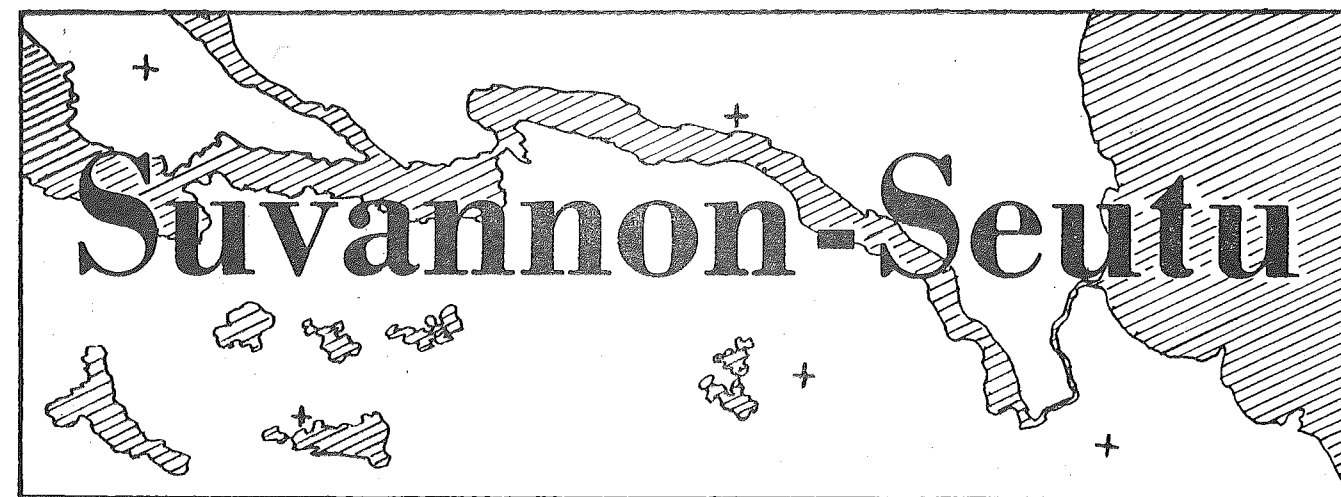

N:o 4 HEINAKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti.

1959

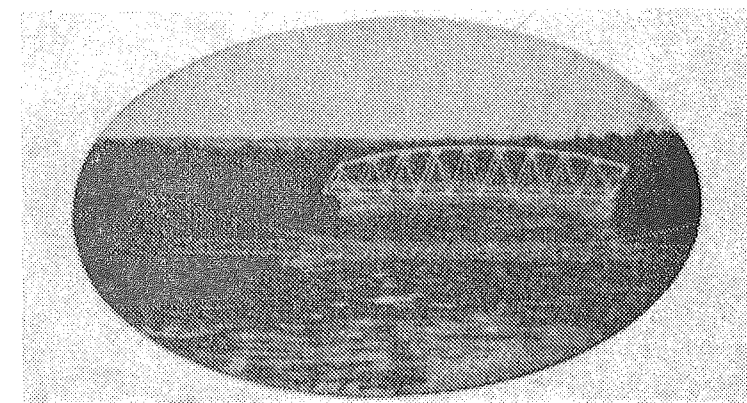
Päätoimittaja Santeri Ollikainen

SAKKOLA-JUHLAN NUMERO

KIVINIEMI

Kiviniemi muodostui jo vuosia sitten liikekeskukseksi. Paikoin kilometrejä leveä Vuoksen virta kapeni tässä kohdassa niin että siihen voi rakentaa sillan. Milloin ensimmäinen silta on vesistön yli tehty, ei ole tiedossa, mutta 1600 luvulla oli jo olemassa maantie Viipurista Käkisalmeen, joka ylitti vesistön Kiviniemessä. Otaksuttavasti siinä silloin oli jo silta. Se maantiesilta, jonka me nykyinen sukupolvi muistamme oli valmistunut 1867. Tämä oli rakennettu raudasta Saksassa ja saksalaiset erikoismiehet olivat sen paikoilleenkin asentamassa. Maantieliikennettä kulki myös Kiviniemen kautta jo aikaisin, sillä Sakkolan ensimmäinen majatalo perustettiin Kiviniemeen 1700 luvun alussa.

Kirkko rakennettiin Kiviniemeen 1500 luvulla. Se oli länsimaisen uskon äärimmäinen etuvarustus itää vastaan. Täällä olikin erinomainen kirkon paikka. Johtivat-han Kiviniemeen monihaaraiset vesitiet sekä idästä että lännestä, samaa voidaan sanoa maanteistä. Kirkko lie tuhoutunut ison vihan aikana. Kirkonkello upotettiin Suvantoon, josta se löytyi yli sadan vuoden kuluttua ja nostettiin jälleen Sakkolan kirkontorniin. Kello lieenee tallella vieläkin.

Muistojen Kiviniemi.

Koski komeine siltoineen.

Kiviniemen merkitys liikekeskuksena kasvoi olojen kehittyessä. Vuosisadan vaihteen aikana oli laivaliikenteen valtakausi. Monet matkustajalaivat kulkivat Antrean ja Kiviniemen välillä. Proomuilla kuljetettiin tavaraa, jota pitkät hevostalonat veivät Kiviniemestä lähi kyliin ja pitäjiin. Laivaliikenne ulottui myös Suvannolla Koukunniemeen saakka.

Vähän myöhemmin, 1917 valmistui Hiitolan—Raudun rautatie. Tällöin rakennettiin toinenkin silta Kiviniemen kosken ylitse. Rautatie oli tarkoitettu parantamaan Pietarin yhteyksiä, mutta raja sulkeutui Suomen itsenäistyessä ennenkuin liikenne ehti edes alkaa. Rautatie joutui nyt palvelemaan kotimaan liikennettä. Sen valmistuminen toi kuitenkin lisää vilkkautta Kiviniemen elämään.

Kylässä oli monenlaisia kauppaliikkeitä ja kahviloita, kaksi pankkia, lääkäreitä ja apteekki, niin kuin kaikki siellä käyneet muistavat.

Viimeisinä vuosina ennen talvisotaa, kun linja-autoliikenne kehittyi, ylittivät monet kymmenet linja-autot joka vuorokausi Kiviniemen kapean ja ahtaaksi käyneen sillan. Tutkimukset olivat myös käynnissä koskivoiman valjastamiseksi teollisuuden palvelukseen.

Kaikki vireä ja eteenpäin pyrkivä elämä päättyi talvisotaan, jolloin koko Karjalan kansa joutui evakkotielle, mutta luonnonkauniissa Kiviniemessä eläneet ihmiset eivät milloinkaan unhoita kotikyläänsä.

I. Karpanmäki

Kellojen kutsuessa

Viialan kirkonkellot kutsuvat tänä kesänä sakkolalaisia aloittamaan pitäjäjuhlaansa Herran huoneessa niinkuin aina ennenkin.

Näin kirkonkellojen kutsuessa meille tulee mieleen se tuttu kellojen kaiku joka punaisen tapulin tornista kiiri ylitse Suvannon ja ylitse syntymäseudun metsien ja peltojen. Kun Sakkolan kirkonkellojen, varsinkin yhden niistä, vaiheet ovat olleet yhtä moninaiset ja ihmeelliset kuin sen seurakuntalaistenkin ja kun tarina liittyy vanhaan kiviniemeläiseen Suokkaan sukuun, tulkoon nyt, kiviniemeläisten järjestämän Sakkolajuhlan aattona, vielä kerrotuksi.

Kello lienee valmistunut n. 1616 paikkeilla ja kaiutteli kutsujaan seurakuntalaisilleen isonvihanajan vuoteen 1702. Tällöin vihollisen uhka näytti niin suurelta, että kellon joutuminen vihollisen käsiin oli todennäköistä. Seurakuntalaiset eivät missään tapauksessa tahoneet kellon joutuvan viholliselle ja niin kello laskettiin Suvannon pohjaan. Kello joutui näin lepäämään Suvannossa toistasataa vuotta, eikä sen olinpaikasta liene jäänyt mitään tietoa, sen kätäjät luultavasti veivät mukanaan hautaan tiedon kätköpaikasta.

Suvanto laskettiin v. 1818 jolloin veden virtauksen suunta muuttui ja veden pinta laski n. 7 metriä. Samana kesänä olivat kiviniemeläiset pojat Kristian Koiranen ja Tahvo Suokas viettämässä kesäistä päivää Tikanlahden hiekkarannalla. Tahvo Suokkaan heittäessä kiven järveen, kuului vedestä metallin kalahdus ja näin oli löytynyt yli sata vuotta virattomana, mutta vahingoittumattomana ja varmassa tallessa levännyt kello ja näin tuli myös Tahvo Suokkaasta tämän kaivatun kellon löytäjä.

Palkkioksi kellon löytämisestä pääsi Suokkaan suku sellaiseen erikoisasemaan että jokaiselle suvun vainajalle soitettiin kirkonkelloja korvauksetta koko sen ajan minkä hautajaissaaton kulku kotitalosta hautausmaalle kesti, silloisilla kulkuneuvoilla 3—4 tuntia.

Taas kaiutteli kello tuttuja lyöntejään pitkänmatkaa kolmattasataa vuotta kunnes, jälleen sodan ja-loissa, se jouduttiin laskemaan alas tapulista talvisodan syttyessä syksyllä 1939. Kellon evakkotie alkoi.

Suokkaan suvulle kello oli tehnyt viimeisen palveluksen v. 1934 jolloin se soitteili Aapro Suokkaan hautajaissaattuun Kiviniemestä Purpuan. Suvun kaksi sankari-poikaa Kaarlo ja Erkki Suokas sensijaan laskettiin Suvannon rantapetäjikön puhtaaseen hiekkään rintamalta kuuluvan tykkien jylän saattamana, kellot olivat jo silloin kaukana evakkotiellään.

Sakkolalaisille kellot kertovat tarinaansa viimeksi seurakunnan lopettajastilaisuudessa Lemmälässä vuoden 1949 lopussa, siirtyäkseen nykyiseen säilytyspaikkaansa kansallismuseoon.

Kohta kymmenen vuotta ovat Sakkolan kirkonkellot taas olleet vaienneina. Vuosisadat oli niiden soitto Sakkolan maisemien yllä kiirinyt kutsuen seurakuntalaisiaan, milloin pyytämään voimaa ja varjelusta ylhäältä, kovien kohtaloiden, vainovuosien, nälänhädän ja sotien keskellä, milloin taas kiittämään Jumalaa onnellisista ajoista ja kirkkaista päivistä. Monet polvet Sakkolan seurakuntalaisia ja seurakunnan sananjulistajia ne saattelivat matkan päähän. Monta kertaa oli kirkko raunioina, kellot kadoksissa ja seurakunta sodan hajoittamana, mutta aina kirkkoväki luotti Jumalaansa, rukoili, teki työtä ja taisteli olemassaolonsa puolesta. Se väki ei nurkunut osaansa vaikeina aikoina, kiitti Jumalaansa jokaisesta onnekaasta päivästä. Eivät he epäilleet rakentaa savua-ville raunioille uutta elämää ja jokaisen uuden tuvan salvain tai kirkon torni kohosi aina entistä korkeammalle.

Kun Tahvo Suokkaan kivi satui Tikanlahdessa lepäävään kelloon, irtosi sen laidasta vähäinen sirpale. Siitä aiheutui se, että kellon äänessä, hyvin tarkasti kuunnellessa, eroitti ikäänkuin

pienen särähdyksen se oli ikäänkuin taustaaäni, joka onnellisina-kin aikoina muistutti Sakkolalaisia siitä, että olette rajaseudun kansaa, jolla on myös rajan kirot. Mutta sen soitto levitti rauhaa ja turvallisuuden tuntua, tämän isänmaamme epävakaisimman kolkan asujen mieliin sekä osoitti sen ainoan tien mistä apu oli löydettävissä. Vaiennut on ääni tuttu-ten kellojen, mutta niiden kaiku on yksi kaikkein rakkaimmista kotiseudun äänistä, joka on jäänyt mielissämme soimaan vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen. Tämä kaiku kiirii kaikkialle, missä tahansa oman isänmaamme kolkassa me tätä kaikua kuunnellemmekin, ehkä kirkkaammin vielä silloin, kun meitä pitäjäjuhlamme jumalanpalvelusta varten yhteen kutsutaan.

Lukuisat ovat ne nykyseurakuntiemme kellot, jotka kutsuvat sakkolalaisia sanan ääreen ja tiedämme tätä kutsua nytkin noudattavamme. Saman Jumalan johdatukseen, johon isämme ennen uskoivat, uskomme me nytkin tahtoen kiittää Luojaamme siitä, että kaikesta huolimatta meitä vieläkin jonkun seurakunnan kellot ovat kutsumassa.

Kun Kiviniemen miehet aikoinaan laskivat kirkonkellon Tikanlahteen, he tuskin osasivat kuvitella, että virran suunta joskus muuttuisi ja veden pinta voisi laskea niin valtavasti, että kello tulee esille, näin kuitenkin kävi. Nykypäivän sakkolalainen ajattelee nytkin: Mahtavatko kirkonkellot nyt olla syvemmällä kuin olivat aikoinaan Tikanlahden pohjassa ja ovatko virtojen suunnat nyt muuttumattomat. Kiiriikö vielä sakkolalaisen korviin ääni siitä kellosta, jonka laitaan Tahvo Suokkaan kivi Tikanlahdessa kerran sattui? Tuskin me sitä tiedämme, voimme vain toivoa ja rukoilla, vain Jumala sen tietää, jätämme itsemme ja tarpeemme, ja kirkonkellojenkin tulevaisuuden hänen huomaansa

Kirkkomies.

Sunnuntai

Kirj. Siimon.

Sitten hän rupesi nuhtelevaan niitä kaupunkia joissa useimmat hänen voimallisimmat tekonsa olivat tapahtuneet siitä, etteivät ne olleet tehneet parannusta.

Voi sinua Korasin, voi sinua Betsaida. Sillä jos ne voimalliset teot jotka ovat tapahtuneet teissä, olisivat tapahtuneet Tyyrossa ja Siidonissa, niin nämä jo aikaa sitten olisivat säkissä ja tuhassa tehneet parannuksen.

Mutta minä sanon teille: Tyyron ja Siidonin on tuomiopäivänä oleva helpompi kuin teidän.

Ja sinä Kapernaum, korotetaan sinut hamaan taivaaseen? Hamaan tuonelaan on sinun astutava alas. Sillä jos ne voimalliset teot, jotka ovat tapahtuneet sinussa, olisivat tapahtuneet Sodomassa, niin se seisoi vielä tänäkin päivänä. Matt. 11: 20—23.

Jeesus oli kulkenut Galilean kaupungeissa ja saarnannut siellä parannusta kansalle ja samalla parantanut jumalallisella voimallaan kaikenlaisia sairauksia, todistaakseen sillä että hän on se oikea Jumalan lähettäjä, jolla on valta ja voima.

Johannes Kastaja oli tällöin jo Herodeksen vankilassa ja kun viestit kertoivat hänellekin Jeesuksen ihmetöistä, niin lähetti hän muutamia opetuslapsiansa Galileaan ottamaan selvää kertomusten todenperäisyydestä, sillä Johannes odotti sitä, joka oli tuleva.

Tässä voimme tehdä sellaisen sivuhuomion, että Johanneksen vankeus ei ainakaan aluksi ollut niin ankaraa, kuin sikäläisissä oloissa yleensä vangituiden kohtalo oli, koska hänellä olivat melkoisen väljät ulkopuoliset yhteydet opetuslapsiinsa ja ystäviinsä, muutenhan hän ei olisi saanut viestejä Jeesuksen teoista, eikä voinut toimittaa opetuslapsiaan matkalle Jeesuksen luokse.

Johanneksen opetuslapset tulivat siis Jeesuksen luo ja kysivät lähettäjänsä nimissä: Oletko sinä se oikea, vai pitääkö meidän toista odottaman? Jeesuksen vastaus oli: Menkää ja kertokaa Johannekselle mitä kuulette ja näette:

Hän ei siis antanut omakohtaista vastausta itsestään vaan antoi kysyjään todeta omin silmin ja kuunnella omin korvin, mitä hänen teoistaan sanottiin. Ne teot todistivat sen mitä Johannes halusi tietää.

Niinkuin kylväjä peltonsa siemenettyään jää odottamaan, miten se orastuu ja millainen laihho siitä nousee, niin Jeesuskin katseli hetken sanankylvönsä tuloksia, kylvön sellaisen, minkä virvoittavana sateena olivat voimalliset teot.

Mutta kuinka olikaan. Sato näytti orastuvan heikosti. Siinä maassa mihin kylvö oli suoritettu kasvot vain pelkkää synnin ja pahuuden rikkaruohoa kuten ennenkin, siitä huolimatta, että hän oli tehnyt voimallisen muokkauksen ja suorittanut syväkynnön pahuuden ohdakkeiden pois juurittamiseksi.

Imekö siis että tällaisen suurtyön tehtyään Jeesus jo närkästyti ja rupesi nuhtelevaan niitä kaupunkia, joissa hän oli kansaa opettanut. Hän sanoo: Voi sinua Korasin, voi sinua Betsaida, sillä jos ne voimalliset teot, jotka ovat tapahtuneet teissä olisivat tapahtuneet Tyyrossa ja Siidonissa, niin ne olisivat säkissä ja tuhassa tehneet parannuksen. Tyyro ja Siidon olivat rantakaupunkia ja sitetavallaan jo silloin jollain lailla kansainvälistä väestöltäänkin erilaisine tapoineen ja todennäköisesti huonoine tekoineen, koska Jeesus pitää näiden kaupunkien elämää pahempana kuin tekstin alussa mainituiden, sisämaassa, Gennesaretin järven pohjoisrannalla ja sen läheisyydessä sijaitsevain kaupunkien. Kuitenkin hän sanoo uskovansa, että jos Tyyrossa ja Siidonissa olisi nämä voimalliset teot tehty ja parannusta saarnattu, niin ne olisivat säkissä ja tuhassa tehneet parannuksen.

Oli näet kansan tapa sellainen, että suuressa surussa tahi pahojen tekojensa katumuksessa asianomainen henkilö pukeutui kankaan, huonoon kankaaseen ja ripotteli tuhkaa päällensä surunsa tahi katumuksensa merkiksi. Näin

saattoi menetellä kokonaisen kaupungin väestö tahi heimokunta, jopa kansakin. Siksi tämä Jeesuksen sanonta: säkissä ja tuhassa osoittaa, että mainitut kaupungit joita hän nuhteli oli mitä suurimmassa katumuksen ja parannuksen tarpeessa.

Me emme tiedä yksityiskohtaisesti, mitkä näiden kaupunkien suuret synnit ja Jumalanlain rikkomukset olivat, mutta kun otetaan huomioon miten vanhan testamentin aikana Israelin kansa monta kertaa luopui isänsä uskosta ja palveli pakanallisia jumalia riottaine menoineen, niin on oletettavissa, että näistä epäjumalan palvelusmenoista on jäänyt ilämään joihinkin paikkoihin se ohdakkeen siemen, mikä vähitellen on koko kaupungin elämän ja monenkin kaupungin elämän vieny sellaiselle tasolle, mikä ei ollut oikein Jeesuksen näkökulmasta.

Siksi hän julisti, että Tyyron ja Siidonin on helpompi oleva tuomiopäivänä, kuin Korasin ja Betsaidan. Saman tuomion hän antaa tähän aikaan kukoistavasta Kapernaumista, vieläpä niin raskaana, että jos Sodomassa olisi tehty aikanaan näin voimalliset teot, niin se kaupunki seisoi vieläkin. Jumalan sanaa on saarnattu maailmassa lähes kaksituhatta vuotta, mutta aina on Tyyron ja Siidonin, on Korasimin ja Betsaidan tapaista pahuutta ja se tuskin on vähenemässä, sillä usko Jumalaan ja Vapahtajaan horjuu kansojen keskuudessa yhtä paljon kuin aikoinaan Israelin kansankin eri vaiheissa horjui ainoan totisen Jumalan ja pakanain, käsin tehtyjen kuvain välillä.

Toimituksen sana

Kaikissa lehteämme koskevissa asioissa on tilaajain käännättävä toimituksen puoleen. Postissa saatetaan jokin tilaajan lehti eksyä väärille teille, eikä palaa sieltä. Varastossamme on aina jonkinverran ylimääräisiä numeroita, että täältä saadaan eksynyt numero korvatuksi toisella. Mikäli lehti ei tilattuna lainkaan ala tulla on siitä ensiksi ilmoitettava asiamiehelle.

Toimitus.

Stipendinsaajain kertomuksia

Muistoja Sakkolasta

Kirj. Risto Pauku.

Mieleeni on pysyvästi jäänyt eräs elämäni harvoista muistoista, jonka olen saanut viettää syntymäpäitäjässäni Sakkolassa.

Sota-ajan lapsena näkemyseni Sakkolasta eivät ole läheskään valoisia. Muistelen kuitenkin kaiholla syntymäseutuani sellaisena, kuin näin sen kuusivuotiaan pojan sektorista.

Lähtiessämme ensimmäisen keran sotaa pakoon en ollut kun puolitoista vuotias. En vielä silloin muistanut mitään, enkä käsittänyt niitä järkytyksiä ja vaivoja, joita pako aiheuttaa.

Silloin olin kuusivuotias pella-vapainen poika, kun saavuin äitiäni ja siskojeni kanssa monen vuoden poissaolon jälkeen kotiin. Kotikylään saavuttuamme äiti näytti meille missä kotimme sijaitsee. Katsoin ihmetellen kotiani, josta kranaatti oli vienyt yhden nurkauksen pois ja josta savupiippu oli kokonaan hävinnyt. Naapurien avulla yhteistyötä käyttäen saimme kuitenkin kotimme asuttavaan kuntoon. Hyvä siinä olikin asua.

Meillä nuorisolla oli paljon ihmettelemistä ja tutkimista ympäristössä. Pellot olivat suuria kuoppia täynnä, joita pommit olivat sinne tehneet. Kaikkialla näkyi sodan ankarat jäljet. Metsät olivat kokonaan silpoutuneet. Poltopuita metsästä haettaessa saha ei pysynyt terävänä, sillä puissa oli niin paljon sirpaleita. Ei voinut niin sahata, etteikö olisi osunut sirpaleeseen, jonka kranaatti oli puun sisälle iskenyt.

Suvannon rannassa kotikyläni Keljan kylässä, oli täynnä taisteluhautoja. Venäläiset olivat niitä sinne kaivaneet hyökätessään jouluna Suvannon yli. Onneksi tämä hyökkäys oli torjuttu. Kovan taistelun merkinä oli vielä venäläisten jälkeinpäin tekemä hautausmaa Suvannon rannalla. Hautausmaan he olivat kauniisti koristelleet tiilillä, jotka eräs paikka-

kuntalainen oli aikonut käyttää uuden navettansa valmistukseen.

Kylämatkoista parhaiten on jäänyt mieleeni matkat, joita äitiäni ja isäni kanssa teimme Purpuaan mummon ja äijän luo. Heitäkin oli uusi kaunis koti tuhoutunut sodassa. Nyt he asuivat saunasta väliaikaisesti tehdystä tuvassa. Kävimme Kylä-äijän kanssa Suvannolla kalastamassa. Se oli minusta jännittävää kun äijä koiteli verkkoja, oliko Ahsti antanut viljaansa.

Seuraavana talvena Kylä-äijä sairastui ja muutaman viikon kulluttua saatoimme hänet viimeiseen lepoon Sakkolan hautausmaalle. Kauniina muistona minulle on jäänyt hänestä ne kalamatkat, joita teimme yhdessä ja se järkähtämätön huolellisuus, jolla hän piti talouttaan.

Muistan kun kävin poikien kanssa virpomassa. Minä kävin Viskarilla virpomassa. Mukanani oli pajuvitsa ja sitten lauloimme heille ja virvoin jokaista heitä vuorollaan. Palkaksi tästä sain heiltä pikku-leipiä ja rinkiä vielä kotiinkin vietäväksi. Jennyn opettaessa minulle ennen poislohtoa uuden laulun: »Tytty istu kivellä»; se oli minusta mieluinen opetus.

Sipilän- ja Runteenmäki olivat hyviä hiihtomäkiä talvella. En minä koskaan uskaltanut mäen päältä laskea. Katsoin vain kun Kallosen Torsti ja Lasse laskivat ihan mäen korkeimmalta harjalta ja ihmettelin kuinka he uskaltavat.

Kevään tullessa lähdimme poimimaan metsästä valkokuokkoja Kallosen, Inkisen ja Paukun Tauvon lasten kanssa. Käveltyämme metsässä jonkin aikaa ja poimiesamme valkokuokkoja erään niityn laidasta, pelästyimme kovin, kun niityn laidassa makasi hyvin parroitettu mies.

Riensiimme juoksujalkaa kotiin kertomaan löydöstämme. Miehet lähtivät heti tutkimaan asiaa kuuluttuaan kertomuksemme. He löysivätkin tämän samaisen miehen, joka osoittautui karanneeksi vangiksi.

Näin jännittäviä tilanteita saattoi silloin käydä.

Kylvöajan tultua äiti muokkasi Ora-ahon peltoa hankmolla kylvökuntaan. Silloin seuraavan sodan pilvet kerääntyivät maataistelukoneiden muodossa päällemme. Koneet pommittivat äitiä ja meitä lapsia, Keljän ja Haparaisten taloja, mutta huonolla menestyksellä. Ei vienyt enää montaakaan päivää, kun meidän piti taas lähteä kotoa mieron tielle... Emme tienneet vielä silloin, että poissaolo kotoa muodostuisi näin pitkäksi kuin se on muodostunut.

Sipilänmällä jouduimme kovan lentopommituksen uhriksi. Oli varmasti Korkeimman suojelus, kun tällöinkään kukaan meistä ei loukkaantunut, niin vähällä kuin se monasti olikin. Yhden yön olimme perunakuopassa peläten uusia pommituksia. Tämän jälkeen vastapääsimme jatkamaan matkaa kohti Savoa ja Rautalampia, joka oli määrätty tilapäiseksi kotipaikaksi meille.

Muistelmani ovat kovin sotaisia, mutta muuta en pysty kirjoittamaan, sillä se aika, jonka Sakkolassa olin oli sodan uhkan aikaa.

Muistan vielä kuitenkin Suvannon siintävän selän, päähenmatkan päihinä ja viljavat hiekkamultaiset pellot, jotka kertoivat minulle oman tarinansa Sakkolan kauneudesta ja vauraudesta.

Muistoni Sakkolasta

Kirj. Maija-Liisa Uosukainen

Nekin vähäiset muistot, jotka minulle Sakkolasta jäivät ovat poikkeuksellisten olosuhteiden värittämiä. Sakkola ei ollut sama silloin, mitä se oli ollut aikaisemmin, koska se oli joutunut taistelutantereeksi. Hävityksen jäljet ja vihollisen sotarakennelmat ovat selvästi mielessäni, mutta muistanhan toki jotakin, vain Sakkolalle ominaista. Kiviniemen kosken ja Saljanjoen muistan. Kotoinen peltoaukeama naapuritaloineen on myös mielessäni.

Vanhempieni kuvauksen mukaan on Sakkola normaalioloissa ollut

Kevätmyrsky

Kirj. A. Aava.

Se ryntäsi myrsky, ujeltoin yli metsien, lumen ja jään, kuin rivistöt hakkapeliittain olis olleet syöksyssään. Natisti kylillä salvaimet, soi viuhina päätyissään ja rukoillen saivat ihmiset Unia itana yöpymään.

Ja löi kun ruutuhun pisarat kuni luodit, sattuen päin, ja pilvissä kirkkahat salamet kun sävähti välkähtäin, moni äiti miettinyt itseksensä ja myös lapsille haastanut lie: — Taas Pohjolan kerran keväimeen käy taistelun kautta tie. —

Ei luonto voita, ei ihminen, ei Luoja, ei kansa, — maa, jos kulje ei kautta myrskyjen ja väistävi taistelemaa. Usein ihmisen täällä voittohon vei viimeinen ponnistus ja monelle tuhon, turmion on tuottanut uupumus.

Yhä ryntäsi myrsky, yltyi vain yli maiseman innensään, kuin rivistöt hakkapeliittain olis olleet syöksyssään. Vaan huomisaamu jo säteineen toi lämpimän sykkäilyä, ja kiitosrukous taivaaseen nous huulilta kristityn.

hyvinvoipa maalaispitäjä, jonka jäsenet ovat olleet vilkkaassa kanssakäymisessä keskenään. Kaikki yhteiskunnalliset riennot ovat olleet ominaisia pitäjäläisille ja sehän on selvää, että rattoisa ruuttelu kuului sieltä, missä tuttavat toisensa tapasivat. Se, minkä vuoksi Sakkola tunnettiin laajoilla alueilla, oli Sakkolan mainioiden porsaiden ansiota.

Vanhempani tietenkin eniten muistelevat omaa kotia siellä, mutta yhtä tärkeä kaipauksen kohde on todella myös oman heimon välitön ympäryys, joka nyt puuttuu meiltä.

Meillä kotona, kuten monessa muussakin karjalaisessa perheessä liittyy tietynlaista haikautta niihin hetkiin, jolloin puhe koskettaa Karjalamme muistoja.

Helmen pyyntiä Sakkolassa

Entisistä sakkolalaisistakaan, eivät monet ehkä tiedä, että Sakkolan ja Valkjärven pitäjien rajalla sijaitsevassa Sadejoessa harjoitettiin kesäisin helmenpyyntiä, sillä tämän joen monissa koskissa muodostui helmiäisraakkuihin joskus arvokkaitakin helmiä.

Ammattinsa taitavia pyytäjiä oli vain muutamia, mutta yrittäjiä oli monta. Siitä, kun ammattitaidottomat pyytäjät tuhosivat ymmärtämättömyydessään suuret määrät helmiäisraakkuja, saamatta kuitenkaan mitään, johtui, että raakkukanta vuosivuodelta väheni ja oli viime sotia edeltäneinä vuosina melkein olematon.

Tämän vuosisadan ensimmäisellä kymmenluvulla oli raakkukanta tässä joessa kenties parhaimmillaan ja silloin joessa pyydystelivät vain jotkut helmenpyynnistä perillä olleet henkilöt, ja siihen vuosien kuluessa tottuneet. Ammattipyytäjä näet tavallisesti tunsi nostettuaan raakun ylös, onko siinä mahdollinen helmi muodostunut tai muodostumassa ja laskei takaisin suurimman osan sellaisista simpukoista, joissa ei ollut mitään merkkiä helmestä.

Ammattitaidottomat pyytäjät taas nostivat satoja, joskus tuhansia raakkuja kuiville, auringonpaisteessa avautumaan ja kuolemaan, tuhoten näin raakkukantaa joka vuosi. Kun mitään säännöstelyä ei luonnollisesti tällä pyynnillä ollut, niin tällainen tuho-pyynti sai jatkua niin kauan kuin helmiäisraakkuja riitti.

Tunnetuimpia helmen pyytäjiä olivat: Bäätäli Juho Heikkonen, (Rakuuna), Ville Martikainen ja Pekka Lamppu. Viimemainittu teki myöskin kauppaa helmillä, osti niitä toisilta pyytäjiltä ja vei Pietariin, missä ne tekivät hyvin kauppansa. Lopulta hän olikin pelkästään ostajana ja välittäjänä, jättäen pyynnin muiden hoidettavaksi.

Joskus löytyi kohtalaisen arvokkaitakin helmiä, harvinaisuuksia tosin. Sellaisista helmistä kerrottiin, että Lamppu maksoi 25 ruplaa, mikä silloisessa Suomen rahassa teki noin 65 markkaa ja nykymarkoissa siinä 10.000.—. Mikä arvo tällaisella helmellä oli silloin, kun sen pietarilainen liike

luovutti sormukseen tahi kaulakoruun sijoitettuna, on vaikea arvata, mutta se voidaan olettaa kymmenkertaiseksikin alkuperäisestä pyyntimiehen saamasta hinnasta.

Suurin osa helmistä oli tietenkin vähempi arvoisia, sillä helmi voi joskus muodostua epämääräisen väriiseksi ja muutenkin epämuotoiseksi. Kirkas ja virheettömän pyöreä, sekä noin tavallisen herneen kokoinen helmi oli niitä arvokkaimpia.

Kukaan näistä helmenpyytäjistä ei rikastunut, siksi heikkoja saalis yleensä oli, vaan joku sentään kesän pyynnilläään, mikä kesti noin 2 kuukautta, ansaitsi sen verran, että niillä ansiolla eli yli talven seuraavaan pyyntikauteen.

S. Ollikainen.

Rajapyykkejä

50 v. täytti maalari Erkki Paakarinen Suolahdessa 22. 6. 59 sekä hänen kaksoissisarensa Rauha samoin.

50 v. täytti Aino Paussu Lempäälässä 18. 6. 59.

50 vuotta täytti johtaja Arvi Kuparinen 20. 6. 59.

50 v. täytti insinööri Arvo Koho Tampereella 3. 7. 59.

KUOLLEITA

Seppä Mikko Karvonen kuoli Lempäälässä 67 vuotiaana heinäkuun alussa (päivämäärä ei ole tiedossa).

SANANPARSIA

Jos asjais on huonost, ni käy makkoamoa ja sos ei uo korjahunneet, ko nouset ylleä, ni käy toas makkoamoa.

Yönko oikei raskoast makkoat, ni päivä männyö siit levätes.

Ruko niityl: tulj tuppoa, kuhilas pellol: kuontalo lappoa, paras piika morsiameks.

Ei sovi suopetäjä korpikuusen kumppaniks.

Ylläoleva kuva on Kiviniemen nuorisoseuran esittämästä Kyllikki Mäntylän näytelmästä: Opri. Näytelmän esitys oli vauhdikas ja hyvin hahmoitettu. Näytelmän on ohjannut taiteilija Helmi Auvinen-Salmi Sama näytelmä esitetään Sakkola-juhlassa Viialassa elokuun 2 p:nä iltänäytäntönä. Esitys oli ensikerallakin nautinto katsojalle ja varmaankin on sellainen nykyin, kun se uudelleen esitetään.

Kyllikki Mäntylän Näytelmä:

OPRI

Meille sakkolalaisille on tullut tavaksi järjestettävässä pitäjäjuhliamme, että päätteeksi esitetään kokoillan näytelmä.

Sen on esittänyt joko siinä pitäjässä toimiva Karjala-seura tai joku ent. Sakkolan nuorisoseuroista. On joskus tapahtunut näinkin, että näytelmä on pyydetty paikalliselta nuorisoseuralta.

Me keski-ikäiset ja vanhemmat sakkolalaiset muistamme, että Koti-Sakkolassa oli näytteleminen yleistä. Jokaisessa kylässä nuori- ja muut seurat harrastivat näyttelemistä ja pääsivät hyvin saavutuksiinkin. Meidän velvollisuutemme on hoitaa tätä perinnettä näissä uusissa oloissakin sillä tavalla, että omaan Sakkola-juhlaan saadaan talven aikana harjoitettua näytelmä siinä pitäjässä,

jossa, missä milloinkin juhlat ovat, tai ainakin se on järjestävän seuran toimesta tehtävä. Samaa haluaisin toivoa myös muunkin ohjelman suhteen. Milloin me etsimme hajallaan olevat nuoremme esille ja kantamaan vastuuta omalta osaltaan, eliemme juuri tällaisten juhlien kohdalla.

Tämän esipuheen jälkeen kerrotaan, miten Kiviniemen nuorisoseura on saanut harjoitettua näytelmän: »Opri», viime talvena.

Kun tiesimme joutuvamme järjestämään 1959 Sakkola-juhlan Viialassa, niin aloimme suunnitella kokoillan näytelmää. Otimme yhteyden näytelmä-ohjaajaan Helmi Auvinen-Salmeen ja hän suosittelee harjoitettavaksemme juuri näytelmää Opri. Koska entiset seuramme jäsenet asuvat kovasti ha-

jallaan maan eri puolilla emme luonnollisesti saaneet tähän näytelmään kokoon joukkoa pelkistä kivinimeläisistä, vaan oli siihen otettava muutamia näyttelijöitä toisista seuroista. Mm. pääosan esittäjä Eeva Koiranen (o.s. Jääskeläinen) on ent. Sakkolan Kk:n nuorisoseuralaisia. Samoin ei kiviniemeläisiä ovat: Ilma Mäkinen (o.s. Ollikainen), Tapio Honkanen (häntäkin äitinsä Hilka Ollikaisen puolelta Sakkolaista sukuperää) ja Aino Hatanpää.

Kiviniemeläisiä ovat: Helmi Uosukainen, Ester Heino, Lempi Nykänen, Asta Valkonen, Suoma Uosukainen, Toivo Männikkö, Viljo Heino, Reino Volanen, Mauri Gröön ja Uuno Kanervainen. Tässä lienevätkin tulleet kaikki mainituiksi. Näytelmän harjoitus aloi-

tettiin jo tammikuussa ja esitettiin se Lempäälän yhteiskoulun näyttämöllä 26. 4. 59.

Pää tavoitteena näytelmällämme oli Sakkola-juhla ja oli mainittu esitys tavallaan harjoitusnäytäntö. Esityksestä saatiin kiittävät arvostelut.

Omasta puolestani sanoisin Kyllikki Mäntylän tätä näytelmää ei ainoastaan hyväksi näytelmäksi, vaan jopa suorastaan harvinaiseksi sellaiseksi, joka on samalla vaikeuttava ja huvittava sekä opettava.

H. U.

Sakkolan pitäjäjuhlaan on juhlapuhujaksi lupautunut maisteri Matti Kähäri.

Sakkolan pitäjä-juhla on tällä kertaa Viialassa elokuun 2 päivänä. Viialassa asuvat Sakkolalaiset toivottavat tervetulleeksi teidät entiset kotipitäjäläiset Viialaan.

Kokoonnumme kello 10 Jumalanpalvelukseen Viialan kirkkoon, jossa juhlasaarnan pitää rovasti Joonas Laurila ja Viialan kirkkokuoro laulaa.

Välittömästi jumalanpalveluksen jälkeen on seppelten lasku, sankarihauudalle ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä.

Kello 14 alkaa päiväjuhla Viialan Keskuskansakoulun juhlasalissa, jonka ohjelmasta mainittakoon Viialan Pyryn soittokunnan ja Tellervo Haikosen soittoesitykset, pankinjohtaja Arvi Meurmanin avauspuhe. Juhlapuheen pitää Kanneljärven kansanopiston johtaja maisteri Matti Kähäri. Opettaja Pauli Kurikka ja neiti Maija-Liisa Huuska esittävät yksinlaulua vuorollaan. Yhteislaulut ja vapaa sana täydentävät ohjelmaa.

Vapaaseen seurusteluun on varattu väliaika ja ennen päiväjuhlan alkua on tilaisuus kysyä monelta tuttavalta, että mitä siul kuuluu ja haastella jot kyl se on mukavaa ko taas tavatti tääl omis Sakkolajuhliss.

Juhlaravintolan pitävät Kiviniemen—Röykkylän martat, jotta sekin puoli on järjestyksessä.

Juhlien päätteeksi nähdään Kyllikki Mäntylän kirjoittama näytelmä: Opri, jonka Kiviniemen nuorisoseura on harjoittanut juhlia varten.

Tämän juhlaohjelman selostuksen jälkeen vielä kerran: Tervetuloa Viialaan 2. 8. 59. Sakkolan pitäjä-juhlaan.

Eläviä muistoja

Kirj. Tuomaan tytär.

Niitähän on kaikilla, mutta entien muistoissa eläviä on karjalainen siirtoväki. Sakkolan pitäjän Karjalan kannaksella oli siitä erikoinen, että Suvanto-niminen järvi jakoi sen kahtia. Asioiminen kirkolla ja kirkossa käynti oli monen vaivan ja työn takana silloin kun ei vielä höyrylaiva kytäntynyt Suvannon selkiä. Laivakulun aikana entinen vaiva muuttui melkein pä huiviksi, Suvannon eteläpuoleisille kylille.

Rakkaimmat muistoni ovat nuorukaisen kirkkaat huomenet ja suviset sunnuntait tuon syvänsinisen Suvannon rannan kasvattina.

Hiekkaranta oli yksi niistä laivalaituripaikoista, mihin kirkkovaiki kokoontui odottamaan Saimaa I tuloa, joka aikanaan liikennöi Suvannon reitillä. Tähän laiturirantaan kokoontuivat Petäjäjärven, Hovinkylän ja osalta Arkuntan huan kirkkovaiki.

Hiekkarannan mäellä sijaitsevassa Kuparisen talossa oli sunnuntaiaamuisin aikainen herätys, sillä oli ehdittävä suorittaa aamuaskareet ennenkuin kirkkovaiki alkoi lappautua talon pihan tienoole. Jo ennen yhdeksää ilmestyivät kiireellisimmät tulijat. Niitä saapui kiessikärriillä, polkupyörillä ja oli joukossa monta jalkapattikasakin astelevaa.

Moottoriajoneuvoja ei silloin vielä ollut pyhäamun rauhaa häiritsemässä, kuin myöhemmässä vaiheessa aniharvoin, vaan kiessin pyörä rätisi kotoisen tuntukselta maantien hiekkaisella raiteella, eikä muutenkaan vielä eletty nyky-aikaiseen verrattavan kuluttavan kiireen puristuksessa.

Hevoset uskallettiin jättää moniksi tunneiksi seisomaan valjaissa joko sidottuina rantapetäjiin tai talon luona oleviin puihin. Olipa monella nimikkopuunsa mihin aina ajokkinsa kiinnitti. Heiniä pistettiin eteen ja siinä tuo luontokappale seisoi rauhallisesti monta tuntia, ikäänkuin tajuten asian tärkeyden.

Aikanaan laiva toi kirkosta palaavat rantaan takaisin ja kotimatka jatkui hyvänolon tunne ja rauha sydämessä. Pollenkin askel oli kotimatalla paljon köykäisempi ja

joustavampi kuin aamulla rantaan tultaessa. Polkupyörällä kulkijat hakivat ajokkinsa Kuparisen kärryväjasta, jonne ne tullessaan olivat suojanneet.

Kun kesäisenä sunnuntaiaamuna seurasi sitä laivaa odottavaa joukkoa, oli kuin olisi kukkaisketoa katsellut. Nuoret olivat pukeutuneet värikkäisiin pukuihin ja vanhempi väki kulki tummissa pukeissaan ja tämä sekoitus, jossa tumma hillitsi vieressään ehkä räikeäkirjavaa värisävyä, teki tunnelman aidoksi ja juhlavaksi.

Kun tuo valkokylkinen Saimaalaiva alkoi lipua Sipiläisen niemen takaa näkyviin niin jopa tuli liikettä tuohon elävään kukkai-

ketoon. Etenkin suurimpina pyhinä nousi kirkkoon menevän väen määrä tässä laiturirannassa jopa satoihin, mutta kaikki tuo valkeakylkinen laiva nielaisi sisuksiinsa, niin ettei kenkään jäänyt rannalle, paitisi »mattimyöhäiset». No, he saivat tyytyä venekyytiin. Vanha kokenut luotsi Kuparisen Tuomas piti huolen, ettei myöhästymisen takia kenenkään tarvinnut kirkkomatkaa keskeyttää.

Laivan porhaltaessa, milloin peilitynnellä säällä, milloin taas myrskyn vesiä myllertäissä niin, että heikkopäitä hirvitti, Virkin rantaan, alkoi siitä 2½ km kävely, ennenkuin oltiin kirkkomäellä.

Eihän silloin vaivoja valitettu, kun kirkkomäelle ehdittiin oli matkan tuottama rasitus jo unohdettu. Kotoinen kirkkomäki kohosi korkeana ja ylvyänä. Kellot tapulissa jo soittivat pyhärauhaa ja kutsuivat kirkkoon. Nuo vanhat kellot puhelivat hautajaissaatolle: »tänn tullos, tallel panna». Sisältä valkoinen puhdaspiirteinen kirkko kaiutti suvivirren säveleitä aina Juhannuksena ensimmäistä kertaa kesällä. Sen sointi oli niin sulosta ja ulkona kukkiva luonto kaunisti ja lämmintä.

Näin jatkui vuosi vuodelta sukupolvesta toiseen ja jatkuisi vieläkin, mutta kohtalo muutti meidät uusille asuinsijoille. Emmehän voi katkeriakaan olla, sillä yhteisen isänmaa ja sen kunnioittaminen on vaatinut meidät alistu-

ANNI SUOKAS

o.s. Karvanen on vanhin kiviniemeläisen Suokkaan suvun elossa oleva jäsen. Hän on myös yksi vanhimmista, elossa olevista sakkolalaisista, on erittäin pirteä, hy-

vämuistinen ja kertoo mielellään vanhoista Sakkolalaisista tavoista ja elämänmenosta. Lehtemme edustajalle hänellä oli ollut kertomista vaikka millä mitalla. Myöskin sakkolalaisista perinnettä keräämässä olleille, Viipurilaisen

Osakunnan ylioppilaille: Liisa Mäkelälle ja Sylvi Melinille. Hän on kertonut nauhalle vanhaa sakkolalaisista elämää ja laulanut suuren määrän lauluja. Suvanto-Säätiö kiittää ja toivottaa rattoisaa eloa reippaalle vanhukseksi.

maan. Kun oikein ajattelemme sama yhtenäinen pyhä saa yhdistää meidät täälläkin, vaikka tämä nykyajan kiireinen elämäntahti kuluttavana voimana koittaa tukahduttaa entiset hyvät toimeamme. Meidän on säilytettävä muistelmamme elävinä, jotta voisimme jälkipolville antaa kuvan ja kertoilla miten oltiin ja elettiin ennen Karjalassa.

Koneellinen

Jalkineet korjataan huolella
ja nopeasti

**Koneellinen
Jalkineliike**

O. PARTANEN

Viiala
Puh. 223.

Etsijän kaipuu

Kirj. A. Aava.

En etsinyt lepoa, rauhaa, en
ja en pyrkinyt tyyneen loitoon,
kun halusin keskelle myrskyjen
ja ulapan tuulten soittoon.

Näin aattelin: Lahteni ahtaaks saa
minä tahdon seilata merta
ja kuntoa rintahan kasvattaa
ja suonihin sankariverta.

Kuin uljasta on kun köysistö soi
ja aallot vyöryvät jylhin,
ja rintani nuoren kun aateloi
se taistelun tunto ylhin.

Nyt kylmästä myrskystä kyllyks sain,
nyt kaipaen kotihin jälleen,
vaan kuvat rantojen peilaavain
ei antau etsijälleen.

(Runo on kirjailijan nuoruusvuosilta. Toimitus.)

Punasii maurijaisii

(KOTIPUOLE KRONIKKA)

Kirj. Simo Vilkke.

Lämmintä on kevätsäätä,
päivä rällää pellonpäättä,
soi lintuin lirutukset.
Kellä nyt ois elo jäistä,
kun pientareis on ruohopäistä,
kohoo vuokkoin kukka.

Tupaterhakat tuvassa
katsoi pelinsä kuvassa,
pihalle sisältä siirsi,
nurmimaalle norkkumahan,
kartanolla karjavurrit,
kaatoi helmoihinsa kurrit.
Mitä ajatukset aattelevi?
Pääskynen pihalle pujahti,
toi saksissaan sanoman
Saksanmaalta, saateleiksi.
Tyttöille lipeitä puhuvi
sulhasista suitsuttavi.
näin oli iloisia olla,
kevät ilon keikuttama.

Ukko kulkee pellon pieltä,
ei tiije naiset miehen mieltä,
onko keväisen kevyttä,
vaiko turpa tötteröllä,
kun on mustat muutokarvat,
naama tuikijan tekoinen,
kiivautta, kiukkuisuutta
jo suvun periltä peritty.

Mut itsepä isäntä tiesi,
mitä olla silloin miesi,
kun on vakka varppehissa,
siemenet sormien lomissa.
On harras silloin harppaella,
kevyt jalan keikaella,
siro-sitkaimen kävijän.

On paistehista kevätsäätä,
päivärällää kaljupäättä
ja ruunan huuli retkuu.
Rengistä on meno puuta,
kopsa painaa olkaluuta,
mut äijän housut hetkuu
ja killistelee silmäkulmat,
ei ajatukset silti julmat.
»Poika, kuules, riisu ruuna,
aloitetaan syöntituuma,
käyvään päiväpuoliselle.»
Ruuna saapi heinätukon,
mätäs istuimena ukon,
lavan kynnyksen rengin.

Pahuksen tihulaiset

Nous tunnelma: niin keväistä:
on tehdä sottuu eväistä;
Peteleipää rukkien aitoa,
omenist pois ivut päistä.
On särit hovijärveläistä,
on jamakkaa, on maitoa.
Päälle syömisen lysti kellutella,
ruokaleppuo rellutella
täyve vatsa vieres,
pientareella putkallansa,
kintut vähän mutkallansa,
sätkä leuvan pieles.

Isäntä näin tomerana
pötkällänsä makkoa,
tietämättä tiijustella,
mitä tulluo takkoa.
Jo sit joka puolta porottoa,
ko tulj polttais povvii,
eikä miehe ärmäkkii
saa milleä äkkii ouvvi.

Ja iloist pienet maurijaist
kierteä navan pieltä,
sieltä täältä haukkasuot
ja liruttelluot lientä.
Äijä ahki, ärmäänty,
kaksin käsin roapi,
renki selkeä roaputtel,
virmistel ja koapi.
Sillo tuli tupakasta
tipaht siihe kekkuo.

Tulj ko läkskii virriimeä,
puhaltelki lekkuo.
Mitäs poika? Käskemättä
älä tulta talloa,
antaa nuohe turkasihe
paikalliese palloa.

Eihä renkii seisomoa
monest hututella huoli,
rauhas katso katala,
ku pissajaiset kuoli.
Äijä katsuo, hieruo kinttuu,
mut jopa joutsaks tulluo,
se tulj ko siitä putkahtoa
ylj ojan kevähissie kulluo.

Juokse äkki ämmäleä,
tää on tulen hätä.
Kitmo kovast kiireimpeä,
soappahaiskii jätä.
Tuosta vällei puhalai
tai aija yli kappuu.
»Jo katajikko kuhajoa,
tulkoa ihmist appuu.»

Ville siuhaht: Empäs lähe:
— Ei antant metsäst. rissuu.
Aatelkuakii, senko tähe
nyt sen risut sissuu.
Sammuttakkuo, sammuttakkuo,
antaa ukon rätsii.
Laiskotelkoa, tehkeä lakko,
kohennelkoa pätsii.

Lukkari lauloi haudassaan

Kirj. A k u

Viime vuosisadalla, sen loppupuolella oli Raudun seurakunnan lukkarina Pessi niminen mies. Hän oli etevä ammatissaan ja kovääninen esilaulaja. Urkujahan siihen aikaan ei tämän pitäjän kirkossa ollut, vaan lukkari äänellään johti seurakunnan veisuuta.

Hautaus tilaisuuksissa lukkari veteli niin korkeata veisua, että se

Kovennainkii; Kuules Ville, kysytä ei kenkii, nyt kaputtelet kantapäillä, jos tahot olla renkii. Ken sammuta ei vaaran lieskoa ja tulen heässä pinnaa, ne soavat koltsit risurieskoa, mut karvanoamat linnoa. Äkistie myö peästiinki virstan matka tuosta. (ko Simon pojan hupeluus olj siihe aikoa juosta). Villen viikset vipattiit, rengin rinta huokuu, ukko itse sammutusta tekemästä luopuu.

Eelleen savus sammalikko, palo kannokossa miilu, niin oli äijä noettu, vain silmämunat kiilu. Näin kovast en uo elläissään koskaan tehnyt työtä, pärjännyt en ois ollenkaan, olj Luojan käsi myötä.

Yhessä myö sammuteltii ilman kiireen hoppuu. Isännällä itselleänki päivä keänty loppuu. Telekoilla kolistellen kotihiese aijoa, silti tuntuu syvänalla olla jotain vaijoo.

Potu kuule, Virka älä Maril tästä mitteä. Antoa hänen tavaksiese sen laulun vanhan pitteä. Kuha tulluo syksyllä siul apaleipäviikko, paitanais on tyykipaita, eikä enään piikko.

kuului naapurikyliin ja kinkerillä ei kenellekään uni tullut, vaikka väki usein oli ahtautunut tiiviiseen rykelmään hyvin lämmitettyyn pirttiin, kun lukkari Pessi alkoi veisuun, mihin koolla olevan seurakunnan naiset pääasiassa yhtyivät.

Lukkari Pessillä oli eräs ominaisuus, monista muista kanssaveljistään poikkeava, että hän pyhitti kaikki kuusi arkipäivää, jokaisessa viikossa ja teki työtä vain sunnuntaisin, virkaohjesäännön mukaisesti ja vain poikkeustapauksissa muu-
loin. Kuuden viikonpäivän pyhittämisenkin oli omalaatuista ja tavallisuudesta poikkeavaa, sillä hän näinä pyhäpäivinänsä söi vähän, mutta joi paljon. Juomat olivat senlaatuaisia, että ne runsaasti käytettynä laulattavat muitakin kuin ammattilaulajaa.

Kerran sitten Pessi oli ottanut jonkin ylimääräisen annoksen, tahi ehkä hänen ns. kestokykynsä oli kärsinyt kolarin, mistä seurasi, että seurakunnalla oli seuraavana pyhä-
nä vain lukkari-vainaja.

Vainaja oli aikanaan haudattava, vaan lukkarin kohdalla siinä ilmeni pulma. Pulma ei ollut siinä, että ei olisi löytynyt hautausvirren veisajaa, ei, kyllä seurakunnasta sen verran ääntä kenties olisi löytynyt, vaan kirkkolaki teki tenän.

Sen aikuisessa kirkkolaissa kuului olleen pykälä, että jos kirkon (seurakunnan) palvelija kuolee viinan nauttimisen johdosta, niin hänen hautaansa ei siunata.

Tämän pykälän nojalla lukkari Pessi haudattiin hautausmaan perimmäiseen nurkkaan kaivettuun kuoppaan siunaamatta ja kirkonkirjaan vedettiin musta viiva hänen nimensä päälle.

Kuinka ollakaan, niin tapahtui, että Lukkari-vainaja ei tyytynytkään näin vaatimattomaan maahanpanoon vaan alkoi vanhasta ulkomuistista aikansa kuluksi laulella sen aikuisen virsikirjan virsiä. Hänen lempivirrekseen osoittautui nyt virsi: »Ah olenko mä ainoa outo täällä maan päällä.» Kun hautausmaalla kävijät eivät tykänneet tällaisesta kummituslaulusta kantelivat he pitäjän papeille lukkarivainajan päälle asiasta.

Papit ilmoittivat piispalle kuolleen lukkarin kujeiluista ja piispa tulikin ottamaan asiasta selvää. Määrättyä ajankohtana, mikä oli muodostunut säännölliseksi lukkarin laulutunniksi, menivät papit ja piispa hautausmaalle henkilökoh-
taisesti tutustumaan laulavaan vainajaan ja saivat todeta, että lukkari lauloi ja ääni oli vielä entisensä, vaikka siinä tosin tuntui jonkinlainen haudantakainen sivusuointu.

Asiasta neuvoteltiin ja päätettiin lukkarin hauta siunata. Sen tapauduttua laulaja nukkui ja laulu lakasi.

LINNUISTA:

Varrain varis suojaks, iltapuolin pakkasiks (Talvella)

Ei variksest uo vuuvven merkkii.

Missäs harakat, jos ei sian tapajailil.

Tervapääsky laulaa: Mie en risku enkä räisky, enkä koskaan koututte, mie voan mieltä lämmitelen tervastuohel ... karnuuti... karnuuti.

Kuhankeittäjä: Kuha kiehuu, kuha kiehuu. Ei maituo, ei makkuu, ei suolaa, ei suurusta.

ESSO: Lempäälän Autohuolto VILJO HEINO

Lempäälä. Puhelin 322.

Olemme aina palveluvalmiita. Kääntykää puoleemme, kun ajokkinne jotain tarvitsee.

LASTUVILLA-LEVY K O H O

Valmistaa Nekala Oy Tampere Puh. 22820.

MAALAAMO RÄIKKÖNEN OY Tampere.

Kuninkaankatu 42. Puh. 26034.

Maito- ja sekatavaraliike

HELVI RÄIKKÖNEN Tampere.

Satamakatu 3.

H U U S K A O Y

Toijala, puh. 1590.

Tarjoaa kaikkea taloon ja talouteen.

P I R K A N

viihtyisissä suojissa kuluu aika hyvin ja mukavasti junaa odottaessa ja muutenkin.

Viialan Osuusliike

PALVELEE ASIAKKAITAAN AULIISTI.

Monipuolisesta varastostamme löytyä jokainen jotakin sopivaa.

Suvannon-Seutu

ilmestyy v. 1959 6 kertaa vuodessa ja maksaa 250 mk vuosikerta. Ilmoitusmaksu halpa ja suuremmista ilmoituksista alennus.

Toimituksen osoite:
Moisio Pt.

Toimitus

Päätoimittaja: Santeri Ollikainen. Toimitussihteeri Eero Nas-kali.

Muu toimituskunta: Yrjö Raaska, Ester Pitkänen, Viktor Ryyp-pö ja Helmi Uosukainen.

KIHLAT — KELLOT — LAHJAT

sopivasti meiltä

AJAN KELLO

Veikko Skyttä

Kouvola Valtakatu 13 puh. 2378.

Sakkolan pitäjäjuhlaa

vietetään VIIALASSA elokuun 2. päivänä.

Juhla alkaa JUMALANPALVELUKSELLA Viialan kirkossa, missä juhlasaarnan pitää rovasti LAURILA.

Jumalanpalveluksen päätyttyä on SEPPELTEN LASKU sankarihaudalla ja Karjalaan jääneiden vainajien muisto-merkillä.

Kello 14 alkaa

PÄIVÄJUHLA

Viialan keskuskoululla, jonka ohjelmasta myöhemmin.

Illalla kello 19 alkaa

NÄYTTÄMÖILTA

jossa esitetään Kyllikki Mäntylän O P R I.

Juhlatoimikunta

TARJOAMME EDULLISESTI

TELEVISIOITA useita eri merkkejä.

HUSQVARNA MOPEDEJA, PYÖRIÄ, ruotsalaista laatu-työtä.

JÄÄKAAPPEJA — PESUKONEITA — MAATALOUS-KONEITA — PUMPPUJA — LYPSEKONEITA, valmiiseen käyttökuntoon asennettuna.

RAASKAN SÄHKÖLIKE

Vesilahti, puh. Koski 41

Valkeakoski, Sääksmäentie 17, puh. 810

Muistattehan teettää sähkötyönne ennen syyskesän kiireitä.

Poikkei sie välil Väinön puotiin,
Hyvii tavaroj, halpoi hintoi.

V. HOPPONEN Lempäälä
Puh. 126.